ÖSTERSUNDS KOMMUN
STAAREN TJÏELTE

Riktlinje

Riktvärden för utsläpp av förorenat vatten till dagvattensystem och recipient

Beslutad av:	Kommunfullmäktige, 2023-12-19, § 253
Diarienummer:	KS-00366-2022
Dokumentansvarig:	Ann-Charlotte Skoog, miljöchef
Författare:	Matilda Segersäll, kommunekolog och Hanna Modin, miljöinspektör
Dokumenttyp:	Riktlinje
Dokument-ID:	RIKPOL – 04120
Version:	2
Berörd verksamhet:	Samhällsbyggnad
Giltig från:	
Giltig till:	2027-10-19
Antal sidor:	6

ÖSTERSUND

ÖSTERSUNDS KOMMUN
STAAREN TJÄLTE

1. Inledning

En myndighet eller en kommun får enligt 5 kap. 4 § Miljöbalk (SFS 1998:808) inte tillåta att en verksamhet eller en åtgärd påbörjas eller ändras om detta ger upphov till en sådan ökad förorening att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller som har sådan betydelse att det äventyrar möjligheten att uppnå den status som vattnet ska ha enligt en miljökvalitetsnorm.

Utgångspunkten för riktvärdena är att begränsa föroreningen vid källan i syfte att minska föroreningsbelastningen i våra vatten. Riktvärdena är lokalt framtagna och i vissa delar recipientspecifika, vilket innebär att de baseras på analysdata från lokala recipienter samt deras miljökvalitetsnormer och aktuell status. Riktvärdena ska bidra till arbetet med att uppnå god ekologisk och kemisk status i yt- och grundvatten i Östersunds kommun samt säkerställa tillgång på dricksvatten av god kvalitet.

2. Syfte

Riktlinjen fastställer halter som ska vara vägledande vid utsläpp av förorenat vatten till recipient och dagvattensystem. Riktvärdena kommer att utgöra stöd vid miljötillsyn samt vid prövning enligt miljöbalken och plan- och bygglagen. Att tillämpa riktvärdena vid utsläpp av förorenat vatten syftar till att minska den negativa påverkan på yt- och grundvatten inom kommunen och utgör en del i arbetet med att uppnå god ekologisk och kemisk status i vattenförekomsterna.

3. Avgränsningar

Geografiskt avgränsas tillämpningen av riktvärdena av Östersunds kommungräns. Riktvärden är framtagna för ett antal ämnen som kan förekomma i förorenat vatten. En bedömning måste göras i det enskilda fallet om ytterligare ämnen behöver analyseras eller om avsteg från riktvärdena kan anses vara rimliga.

4. Riktvärden

4.1. Tillämpning av riktvärdena

Riktvärdena är generella och ska fungera för många olika typer av verksamheter. Utgångsläget är att riktvärdena ska tillämpas vid bedömning av såväl tillfälliga som kontinuerliga utsläpp av förorenat vatten samt både till dagvattensystem och recipienter i kommunen.

Riktvärdena är framförallt framtagna för utsläpp till ytvattenrecipienter och inte för infiltration till grundvatten. Riktvärdena kan dock även ses som vägledande vid infiltration till grundvatten, då riktvärden för grundvatten saknas i dagsläget.

Generella riktvärden för grundvatten baseras ofta på risken för hälsoeffekter eller tekniska och estetiska aspekter när vattnet används som dricksvatten. Ekologiska system i ytvatten kan påverkas vid avsevärt lägre halter och riktvärden för ytvatten tenderar därför att vara striktare. Avsteg från riktvärdena i denna riktlinje kan alltså vara motiverat när det rör sig om infiltration till grundvatten. Förorenat länsvatten som avses infiltreras kan beroende på föroreningsgrad och lokala förutsättningar behöva renas innan det släpps till marken. Återinfiltration av vatten får inte leda till spridning av föroreningar.

4.1.1. I första hand vägledande

Riktvärdena blir juridiskt bindande för en verksamhet först när Miljö och hälsa fattar beslut om dem i det enskilda fallet. Beslutet kan då även ange krav på hur eventuell utsläppskontroll ska ske. I övrigt är riktvärdena vägledande och en rimlighetsavvägning kommer att göras i varje enskilt fall.

4.1.2. Riktvärdena gäller i utsläppspunkt

Riktvärdena ska uppfyllas i utsläppspunkten, vilket kan vara vid anslutningspunkt till dagvattensystem eller utsläppspunkt till dike, direkt till vattendrag eller sjö.

4.1.3. När riktvärden inte tillämpas

Riktvärdena gäller inte för avledning av spillvatten som uppstår inomhus och som avleds till det kommunala spillvattennätet. Riktvärdena gäller heller inte för utsläpp från enskilda avloppsanläggningar avsedda att rena hushållsspillvatten.

För tvätt av fritidsbåtar på spolplatta gäller Havs- och vattenmyndighetens riktlinjer för båtbottentvätt, rapport 2012:10, reviderad 2015.

4.1.4. Naturligt förhöjda bakgrundshalter

I Jämtland förekommer naturligt förhöjda bakgrundshalter av ett flertal metaller. När påverkan från naturligt förhöjda bakgrundshalterna kan misstänkas behöver särskild hänsyn tas till detta i samband med bedömningen. Detta gäller exempelvis i samband med utsläpp av länsvatten.

4.1.5. PFAS

Inom kommunen finns en betydande PFAS-problematik, med en spridning som huvudsakligen sker via ytvatten. Detta innebär att det i vissa delar av kommunen kommer att vara svårt att klara riktvärdena för PFAS. Utgångspunkten är att nya verksamheter och åtgärder inte ska bidra till en ökad spridning av de befintliga PFAS-föroreningarna. En bedömning av avsteg från riktvärdena får göras i varje enskilt fall.

ÖSTERSUNDS KOMMUN
STAAREN TJÄLTE

4.2. Provtagning och analysmetoder

Eftersom många föroreningar är bundna till partiklar har riktvärdena tagits fram för att omfatta totalhalter, ofiltrerade halter, av respektive ämne. Den som utför provtagningen bör ha genomgått utbildning till vattenprovtagare eller ha motsvarande kompetens. Frekvens och typ av provtagning bestäms av vilken typ av utsläpp som ska provtas. Vid kontinuerliga utsläpp av förorenat vatten eller vid större tillfälliga projekt med stora mängder vatten ska i första hand flödesproportionell provtagning användas. I redovisningen av provtagningen bör det framgå vilken provtagningsmetod som har använts och vilken analys som har utförts.

Analyser ska göras av ett ackrediterat laboratorium och analysen i sig ska vara ackrediterad för den aktuella provtypen. Rapporteringsgränserna ska vara tillräckligt låga för att en jämförelse ska kunna göras med riktvärdena. Att ett analyspaket med låga rapporteringsgränser beställs är särskilt viktigt för PFAS, då rapporteringsgränserna varierar kraftigt mellan olika provtagningspaket. Undantag görs med avseende på benso(a)pyren och kvicksilver, där det finns svårigheter att nå tillräckligt låg rapporteringsgräns. Riktvärdena för benso(a)pyren och kvicksilver är istället framförallt tillämpbara i samband med beräkningar av föroreningsbelastning.

4.3. Riktvärden

Riktvärden är framtagna för ett antal specifika recipienter; Storsjön, Semsån/Rannåsbäcken, Mjällebäcken, Odensalabäcken och Lillsjön. Övriga vattenförekomster inom Östersunds kommun är uppdelade i större och mindre vattenförekomster. De större vattenförekomsterna utgörs av Näkten, Locknesjön, Indalsälven, Långan och Hårkan. Resterande vattenförekomster klassas som mindre sjöar och vattendrag.

ÖSTERSUNDS KOMMUN
STAAREN TJÄLTE

Tabell 1. Riktvärden (totalhalter, µg/l) för olika recipienter. Asterisk (*) gäller för Mjällebäcken, Locknesjön och övriga mindre sjöar och vattendrag.

	Storsjön, vissa mindre recipienter samt inom vattenskyddsområde: - Storsjön - Semsån - Rannåsbäcken - Mjällebäcken (*) - Odensalabäcken - Lillsjön - Inom vattenskyddsområde	**Övriga recipienter:** - Näkten - Locknesjön (*) - Indalsälven - Långan - Hårkan - Övriga mindre sjöar och vattendrag (**)
Arsenik, As	1	1
Bly, Pb	5	25
Kadmium, Cd	0,08	0,08
Koppar, Cu	20	20
Krom, Cr	8	8
Kvicksilver, Hg	0,07	0,07
Nickel, Ni	15	15
Zink, Zn	60	60
Oljeindex	500	5000 (500*)
Suspenderat material	25 000	25 000
pH	6-9	6-9
Fosfor	70 (50*)	70 (50**)
Kväve	1250	1250
TOC	12 000	12 000
Polyklorerade bifenylter (PCB7)	0,014	0,014
Benso(a)pyren	0,00017	0,00017
Bensen	1	10
Metyl-tert-butyleter (MTBE)	15	25
Poly- och perflourerade alkylsubstanser (PFAS11)	0,09	0,09
PFAS20 + 6:2 FTS (PFAS 21)	0,1	0,1
PFAS4	0,004	0,004
Perfluoroktansulfonsyra (PFOS, totalhalt)	0,00065	0,00065
Tributyltenn (TBT)	0,0002	0,0002
Trikloretylen	10	10
Antracen	0,1	0,1
Flouranten	0,0063	0,0063
Benso(g,h,i)perylen	0,0082	0,0082
Nonylfenoler	0,3	0,3
Di(2-etylhexyl)ftalat (DEHP)	1,3	1,3
Oktylfenol	0,1	0,1
Glyfosat	100	100

ÖSTERSUNDS KOMMUN
STAAREN TJÏELTE

5. Relaterade dokument

- Tyréns 2023. Riktvärden för utsläpp av förorenat vatten – Vattenförekomster inom Östersunds kommun 2023-04-18. Sebastian Karlin, Eva Melin, Tyréns Sverige AB.
- Riktlinje för dagvattenhantering, antagen 2020, Östersunds kommun.